

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

WIEDŹMA

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

Jak sama nazwa wskazuje, WIEDŹMA to 'ta, która wie'. Wie, jak rzucać uroki i jak je odczyniać, wie, jakie czary sprawią, że spadnie deszcz, a jakie sprowadzą suszę, wie, jak odpędzić chorobę i jak ją przywołać. Przez to, że wiedza była kojarzona ze złem – bo jak doświadczenie uczy, wiedza jest nader często wykorzystywana w nieczym celu – w polszczyźnie słowo WIEDŹMA zawsze było obarczone negatywnymi konotacjami. Od XVI w. – jak wskazują źródła – w języku polskim WIEDŹMA to była 'zła czarownica', 'czarownica rzucająca uroki'. W innych językach słowiańskich bywało różnie: staroruskie vědъma oznaczało po prostu 'znachorka', natomiast czeskie vědma najpierw miało w miarę neutralne znaczenie 'wieszczka, czarodziejka', ale z czasem przekształciło się w pejoratywne 'czarownica, babajaga, jędza'. Z językowego punktu widzenia WIEDŹMA to bardzo ciekawe słowo: wyjątkowa pod względem budowy nazwa wykonawcy czynności utworzona przyrostkiem *-ьма (od prasłowiańskiego czasownika *věděti 'wiedzieć').